

حافظ
ما آبروی فقر و قناعت نمی‌بریم
با پادشاهی بگویی که روزی مقنن است

صاحب امتیاز: مؤسسه همشهری
مدیر مسئول: محسن مهدیان
سرمدیر: دانیال معمار

سیاسی و دیپلماتیک: مدیر: حسین ارتجو
شورنگار: مدیر: مریم سعید محمدی
دیپروم: مدیر: مریم سعید محمدی

اقتصاد: مدیر: حسین لطفی
تعمیرات: مدیر: مریم موسی پور
تعمیرات: مدیر: مریم موسی پور

کویه گد

چرا طهرانی ها خانه های شان را چهار فصل می ساختند؟

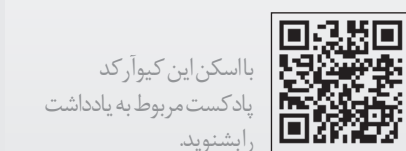

وقتی حرف از «خانه های قدیمی» می شود، حیاطی با حوضی در میان و درخت هایی در گوشه و کنار خاطرم می آید و اتاق هایی دور حیاط. حوض و درخت از ارکان ثابت حیاط بودند و اتاق ها هم برای هماهنگ شدن خانه با طبیعت و اقلیم چهار فصل طهرانی دور تا دور حیاط ساخته می شدند. قدیم ها در ساخت خانه در همه شهرها به طبیعت توجه می شد. مردم با اقلیم شان سازگار و هماهنگ زندگی می کردند و اگر شهری آفتاب سوزانی داشت، برای حفاظت از خودشان طوری خانه و گذر می ساختند که گرما را تاب بیاورند و تا حدودی از تابش در امان باشند. اگر هم اقلیم باران زا و مرطوب بود، یک جور دیگر خانه سازی داشتند تا از رطوبت و تخریب ناشی از آن آسیب کمتری ببینند. امروز به این مدل خانه سازی سازگار با طبیعت «معماری ارگانیک» می گویند که آندره نانشانست که جزو مفاهیم لوکس تلقی می شود.

همینطورها بود که طهرانی ها با اقلیم چهار فصل خانه های مناسب برای این محیط ساختند. با معماری ای که از خود طبیعت برای زندگی بهتر کمک می گرفت. در واقع معماری چهار فصل در خانه جاری و ممزوج می شد با زندگی ساکنان، تا هم آدم در آسایش باشد و هم محیط زیست.

طهرانی ها خانه را چهار فصل می ساختند؛ در چهار وجه شمال و شرق و غرب و جنوب. البته وجه چهارم یعنی جنوب ویژه خانه اشرف بود و خانه های مردم معمولی تنها ۳ وجه شمال و غرب و شرق داشتند. چندوجهی می ساختند تا در هر فصل سال در یک وجه زندگی کنند، در وجهی هماهنگ با آفتاب و میزان سرما و گرما، تا به انرژی کمتری برای گرم یا سرد ماندن خانه نیاز داشته باشند. در این نوع معماری اتاق ها در جهت صبا و مسأ ساخته می شدند؛ آفتاب و سایه.

به جبهه شرقی صبا می گفتند و اتاق های وجهی که در سمت صبح بود و مشرق، ویژه تابستان بود و اهل خانه پشت به آفتاب زندگی می کردند. در حیاط درختان دو کی شکل، مانند سرس و یا تریزی هم می کاشتنند تا در تابستان جلوی تابش مستقیم خورشید را بگیرد و در زمستان هم خزان داشته باشد و بگذارد خورشید به داخل خانه بتابد و گرما بدهد. ضلع روبه رو و غربی را هم مسا می گفتند؛ ضلعی که آفتاب مستقیم به اتاق ها می خورد و گرم شان می کرد و ویژه زندگی زمستانی بود. ضلع شمالی هم که نه گرم بود و نه سرد، ویژه فصلی معتدل چون بهار بود. همینطورها بود که مردم با خورشید که منبع انرژی و رویش بود، دوست بودند و سازگار و نیاز کمتری به وسایل گرمایشی و سرمایشی داشتند که به طبیعت آسیب می زند. اصلش این است که مردم طهرانی قدیم دوستی با آب و خاک و خورشید را بلد بودند.

تهرانگرام

زنان و مسجد ۱۰۰ساله

قدیمی ترین مسجد پونک نه گلدسته دارد و نه گنبد، اما چراغ این مسجد بیش از ۱۰۰ سال است که روشن است. یک چهار دیواری کوچک با چنار تنومند، مسجدی تاریخی است و زنان کلیددارش هستند. بانوی این مسجد «معصومه خاتمه» همسر فرمانفرما که اهل نماز و روزه بود، تصمیم می گیرد مسجد و حسینیه بسازد؛ عمل نیکی که باعث شده اهالی قدیمی این محله اصیل همچنان از او به نیکی یاد کنند.

عزیز شمیران

گشت و گذار تصویری در تجریش و بازار و اطرافش که همه تهرانی ها با آن خاطره دارند

عکس همشهری از مسجد طهرانی بازار

هم فال و هم تماشا

تجریش، روستایی مضافی بود که در گذشته های دور، با توفیق تهرانی هایی بود که از گرمای هوا، با دل باغ و بوستان های اینجا پناه می آوردند و چنانچه را سرشار از طراوت می کردند. حتی در این روزها هم اگر فرصتی کنبند و خودتان را به این محله ایستاده در شیب کوهپایه برسائید، ضرر نخواهید کرد. این عزیز شمیران، برای اهالی و مهمانانش هم فال است و هم تماشا! یعنی اگر رهگذری، به دنبال جلای روحتی باشد، راه آماده صالح (ع) تجریش را می گیرد و در صحن و سرای این فرزند امام موسی کاظم (ع)، نفس تازه می کند؛ و اگر بخواهد در دل تاریخ گذشته این محله قدمی بزند، می تواند سری به بازار سنتی تجریش بزند و خریدی هم بکند. گشت و گذار در پاساژهای امروزی و پرزرق و برق اینجا هم دور از دسترس نیست. از کوهستان های اطراف تجریش و موزه ها و کاخ های دیدنی تجریش هم نمی توان چشم پوشی کرد.

تکیه تجریش

تجریش ۲ تکیه دارد، تکیه بالا و پایین. تکیه بزرگ تر که در ورودی آستان امامزاده و بازار قرار گرفته و حجره های منحصربه فرد دارد که دور تا دور تکیه را دربر گرفته اند. کتیبه ای روی ورودی تکیه بالا به نصب نشده که خبر از قدمت آن می دهد؛ تاریخی مربوط به دوران قاجار! البته در سال ۱۳۶۶، سیل تجریش آسیب قابل توجهی به تکیه بالا وارد کرد، اما به همت عالی اهالی، این تکیه دوباره بازسازی شد. در تکیه بالا و در ایام سوگواری سالار شهیدان، مراسم عزیزی و عزاداری برپا می شود تکیه پایین هم که در قسمت جنوبی بازار قرار دارد در ایام محرم محل برگزاری مراسم عزاداری است.

امامزاده و چنارش

همجواری بازار تجریش با امامزاده صالح (ع) هم قابل تامل است. انگار این هم نشینی، این نکته را به رهگذران یاد آوری می کند که در کنار دادوستد در دنیای مادی، باید به نشنست و برخاست های معنوی هم اندیشید. این نیکمرد، یکی از برادران امام هشتم (ع) است و می گویند در همین مکان به شهادت رسید و بعد از ساخت بنای قدیمی و چهارگوش حرمش، به مکانی امن برای عاشقان اهل بیت (ع) بدل شد. چنار امامزاده هم برای تجریشی ها، بسیار خاطره انگیز بود که در اوایل دهه ۷۰ شمسی، بریده شد و جای خالی اش، این روزها دل ها را می آزارد.

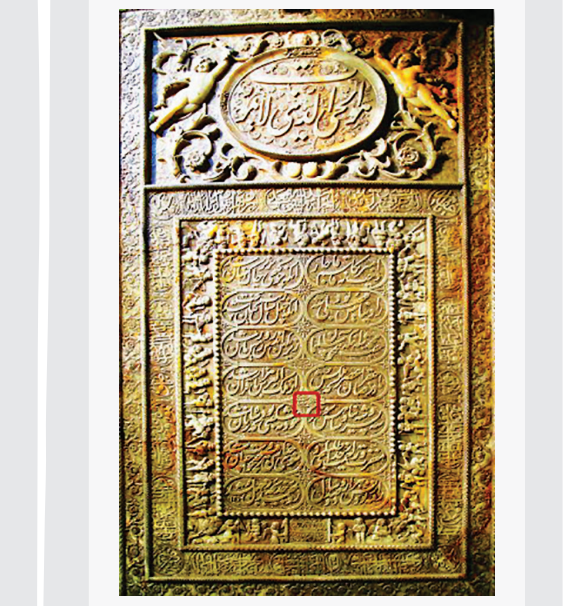
ویژگی بازار تجریش

بازار سنتی تجریش با تاریخی در حدود ۱۵۰ سال، حال و هوای معماری سنتی ایران را در ذهن رهگذران تداعی می کند؛ بازاری که نمونه ای کوچک از بازار تهران است و ۲ محله سرسریل و میدان تجریش را با فضای مسقف و دکان هایی در دو طرف هم وصل می کند. شاید مهم ترین ویژگی بازار تجریش، همجواری با امامزاده، مساجد، تکایا و شهرداری است و تو گویند این ترکیب، ما را به یاد چهارمان شهرهای اسلامی می اندازد. به همین دلیل، بازار تجریش از دیرباز تنها محلی برای دادوستد نبوده و به ما، هویتی فرهنگی و اجتماعی هم می بخشد. البته بعد از مرمت های چندباره، معماری بازار تجریش همچنان ما را به یاد معماری عصر قاجار می اندازد.

بازار تجریش، از دیرباز تنها محلی برای دادوستد نبوده و به ما، هویتی فرهنگی و اجتماعی هم می بخشد

یادداشت

کتیبه ها و سیاه مشق های به یادگار مانده

مهرشاد کاظمی

میرزا غلامرضا خوشنویس، شاعر، عارف و ادیب دوره قاجار، فرزند میرزا جغان اصفهانی در سال ۱۲۴۶ هجری قمری در تهران به دنیا آمد. به دلیل توسل پدرش به امام رضا (ع) برای تولد او، نام غلامرضا را برایش برگزیدند. میرزا غلامرضا در ۷ سالگی قرآن را آموخت و نزد سید علی کاکاک تهرانی، پدر میرزا حسین خوشنویس، به یادگیری خط پرداخت. او در ۹ سالگی با تسلط کامل مشق می کرد و به استادی در خوشنویسی رسید.

میرزا غلامرضا تنها خوشنویسی بود که هر دو خط نستعلیق و شکسته نستعلیق را با مهارت و استادی کامل نوشت و در هر دو سبک روش خاص خود را داشت. او به جای امضا، اغلب از عبارت «یا علی مدد» زیر آثار خود استفاده می کرد و گاه نیز با «الفقیر غلامرضا» آثارش را امضا می کرد.

نمونه های درخشانی از کتیبه ها و سیاه مشق های او همچنان به یادگار مانده است. کتیبه های مسجد سیهسالار و عمارت کلاه فرنگی مسعودیه، با خط شیوای نستعلیق از جمله یادگار های ارزشمند این استاد بزرگ خوشنویسی هستند.

شمار شاعران میرزا غلامرضا بسیار است. از جمله آنها میرزا ابراهیم طهرانی، مشهور به میرزا عمو است که کتیبه اطراف صحن مقابل بقعه امامزاده حمزه در شهرری و کاشی های پیرامون بقعه شیخ صدوق (ابن بابویه) را تحت نظارت میرزا غلامرضا به زیبایی به انجام رساند.

ساموئل پنجامین، جهانگرد آمریکایی که در سال ۱۸۸۲ میلادی به تهران آمد، موفق به دیدار با میرزا غلامرضا شد و درباره او نوشت: «او مردی دانشمند و متفکر است و تنها یک خوشنویس نیست، بلکه شاعری توانا و فیلسوفی متفکر است. شاگردان بسیاری دارد و تلاش می کند شیوه قدیمی خوشنویسی را به شکلی نو و تازه به آنها بیاموزد.» کبره جغرافیایی معروفی که در خزانه جواهرات سلطنتی ایران نگهداری می شود و با طلا، الماس، زمرد، یاقوت و فیروزه تزیین شده، تحت نظارت و به دستور میرزا غلامرضا ساخته شد. این کره یکی از بهترین و گرانبهاترین نفایس جواهرات سلطنتی به شمار می رود.

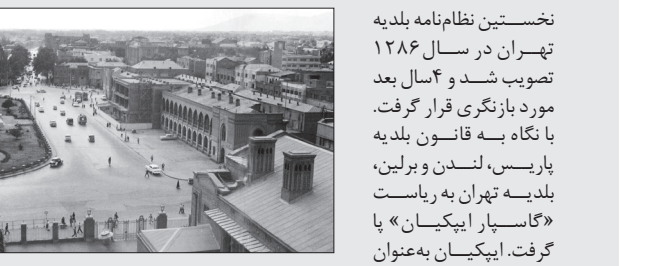
آثار میرزا غلامرضا آوازهای فراتر از مرزهای ایران داشت و برخی از آنها در کتابخانه نظام الملک حیدرآباد هند و موزه تفلیس نگهداری می شوند.

Table with 4 columns: Location, Area, Price, and Remarks. Row 1: Markaz, 730, 28700, 7 km from center. Row 2: Markaz, 730, 28700, 7 km from center.

لطفا جهت بازدید روز جمعه مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۱۵ ساعت ۱۴ لغایت ۱۶ به محل مجتمع به آدرس فوق مراجعه نمایند. متقاضیان می توانند پس از بازدید از روز شنبه ۱۴۰۳/۱۱/۱۶ لغایت دوشنبه ۱۴۰۳/۱۱/۱۸ نسبت به تحویل پکت مزایده و قرارداد اجاره به آدرس اصفهان، خیابان چهارباغ بالا، خیابان نیکبخت، کلینیک تخصصی نیکبخت، مدیریت کلینیک از ساعت ۱۶ لغایت ۱۸ مراجعه فرمایند.

تهران نامه

اولین شهردار تهران

نخستین نظام نامه بلدیة تهران در سال ۱۲۸۶ تصویب شد و ۴ سال بعد مورد بازنگری قرار گرفت. با نگاه به قانون بلدیة پاریس، لندن و برلین، بلدیة تهران به ریاست «گاسپار ایبکیان» یا گرفت. ایبکیان به عنوان نخستین شهردار رسمی تهران چهره شهر را از شمالیل ابتدایی اش به پایتختی منظم تبدیل کرد. ساخت بنای مرکزی شهرداری در میدان توپخانه، تامین روشنایی خیابان های لاله زار، امپریه، علاءالدوله و استانبول و همچنین نامگذاری خیابان ها و کوچه ها، نصب پلاک خانه ها و تابلوهای مغازه ها و استفاده از نام های ایرانی بر سردر اماکن از جمله فعالیت های او به شمار می رود.